

Nr 32.

Av herrar **Mäler** och **Ericsson** i Sörsjön, *angående vattenförsörjningen för vissa bebyggelseområden på landsbygden.*

Vattenförsörjningen för den svenska landsbygden har under de senare åren framförallt på grund av statliga ingripanden i arbetslöshetslindrande syfte i hög grad främjats. Denna verksamhet har emellertid kommit att i det väsentliga tillgodose de centrala bebyggelseområdena, kyrkbygderna eller industriområden. Mycket betydande bosättningar i kommunernas utkanter ha försummats, i den mån de icke kunnat vinna direkt anslutning till centralt planerat och genomfört vattenförsörjningsföretag och i den mån vattenfrågans lösning icke av utpräglat hygieniska skäl kunnat betecknas som en kommunens gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenhet. På detta sätt ha mera avsides belägna bebyggelseområden icke för sin vattenförsörjning kunnat tillgodogöra sig de statsbidrag som de centralt belägna orterna haft tillgång till, ej heller ha de kunnat tillgodonjuta sig de arbetstillfällen som företag av ifrågavarande beskaffenhet medföra. Detta har i sin tur åstadkommit ytterligare ojämnheter i levnadsbetingelserna för de mera avlägset belägna och splittrade bosättningarna i jämförelse med städers, industrisamhällens eller andra centrala bebyggelseområden. Härav har följt en forcerad och ur olika synpunkter ödesdiger flykt från de förra till de senare områdena.

Åtgärder på detta område äro sålunda obestridligt påkallade. Det torde emellertid vara svårt att söka ordna dessa bebyggelseområdens vattenförsörjning efter samma linjer, som hittills följts vid de stora statskommunala vattenledningsföretag, som av ena eller andra anledningen utförts med statsbidrag. Vattenförsörjningen i de mindre byarna torde nämligen fördelaktigt kunna lösas med så små anordningar, att de icke kräva igångsättande av arbetsföretag i statlig eller kommunal regi. I den mån det anses befogat och rättvist att även de hittills förbisedda få statsbidrag till sin vattenförsörjning, borde det kunna ske efter ungefär följande riktlinjer: staten ställer erforderliga anslag till förfogande för bidrag till lokala vattenledningsföretag, vilka organiseras efter i huvudsak samma principer, som nu gälla för torrlägningsverksamheten. Intressenterna inom en by eller annat bebyggelseområde enas om igångsättande av företag för anskaffning av vatten till bostäder och ladugårdar, skaffa sig visshet om att användbar vattentäkt finnes och göra framställning hos länsstyrelsen om förrättning genom för ändamålet avdelad förrättningsman för upprättande av plan och fördelning av kostnaderna för företagets genomförande. Sedan sådan plan upprättats ingiva intressenterna till Kungl. Maj:t framställning om bidrag till det procenttal, som efter närmare prövning kan befinnas lämpligt och erforderligt för att företaget skall komma till utförande. I Kungl. Maj:ts

hand lägges sålunda att pröva och avgöra varje särskild framställning, över vilken länsstyrelsens yttrande givetvis bör infordras. Slutförda företag avsynas och godkännas av länsstyrelsens förrättningsman. Till sådan förrättningsman torde kunna förordnas tjänsteman hos länsstyrelse eller hos hushållningssällskap eller annan sakkunnig person.

De företag, som avses skola komma i åtnjutande av här avsett bidrag, måste givetvis begränsas till framdragande av vatten till de gårdar, som därav äro i behov, och alltså icke indragning i fastigheterna, vilken får ombesörjas och understödjas i annan ordning, antingen genom intressentens egen försorg, i samband med statsunderstödd bostadsförbättring, genom bidrag för uppförande av barnrikehus eller på annat sätt. Det här framhävda behovet täckes däremot icke genom någon av statsmakterna hittills beslutad åtgärd. Mångenstädes ha gårdsägare eller boende vid bostadsförbättring med statsbidrag icke kunnat tillgodogöra sig den förmån, som ligger i bidraget till indragning av vatten och avlopp, av den anledningen, att det icke funnits tillgång till vatten på sådant sätt, att det överhuvudtaget kunnat indragas i fastigheten, då sjöar, åar eller andra vattensamlingar, lågt och på stort avstånd belägna, varit enda tillgängliga vattenhämtningsstället.

Under nuvarande statsfinansiella förhållanden får det kanske betraktas som uteslutet, att statsmedel kunna ställas till förfogande för ett sådant nytt ändamål, som här avses. Emellertid räkna vi med och måste räkna med att förhållandena i världen ännu en gång skola bli normala. När sådana tider en gång på nytt inträda, bör det vara av stort värde, att en utarbetad plan för den här tänkta verksamheten föreligger, dels med hänsyn till behovet att då kunna fortsätta den genom kriget avbrutna sociala hjälpverksamheten överhuvudtaget, dels att kunna ha tillgång till sådana arbetsföretag, vilka utan för stora krav på statskassan och utan för stora anspråk på administrativ ledning snabbt kunna sättas igång. Även hänsyn till behovet att just i sådan tidpunkt undgå, att folk strömmar från landsbygden in till städer och industrisamhällen, synes göra den här ifrågasatta planen till en klok och förutseende beredskapsåtgärd.

Med återopande av vad sålunda anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning rörande vattenförsörjning för sådana bebyggelseområden på landsbygden, vilka med nu gällande bestämmelser icke kunna få statsbidrag för dylikt ändamål, samt att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 17 jan. 1940.

Carl Mäler.

Evald Ericsson
i Sörsjön.

Stockholm 1940. Kungl. Boktryckeriet P. A. Norstedt & Söner.